Cíle: práce s textem, skupinová práce, diskuze, prohloubení informací o životních příbězích Romů – původních českých Romů

Věková kategorie: druhý stupeň ZŠ, střední škola
Čas: 2 vyučovací hodiny
Pomůcky: pracovní list - příběh pamětníka Arnošta Vintera, videoukázka v sekci videa (trailer k filmu Díra v hlavě)

Průběh:

Sdělte studentům téma hodiny: *příběh původního českého Roma Arnošta Vintera, který byl jako malé dítě vězněný v koncentračních táborech Lety u Písku a Osvětim.*

Nejprve pusťte studentům videoukázku: trailer k filmu Díra v hlavě, česko-slovenský dokument z roku 2016, v režii Roberta Kirchhoffa. Přečtěte předtím oficiální text k o filmu (zdroj: Díra v hlavě (2016) | ČSFD.cz (csfd.cz):

O tragédii Romů a Sinti za druhé světové války se nikdy a nikde příliš nemluvilo. Byli přitom vražděni po desítkách, stovkách, tisících. Na krajích masových hrobů, v koncentračních táborech, při cestách, puškami, kladivy nebo plynem. Mlčelo se o nich, protože dlouhá léta byly a jsou na společenském okraji. Přežili, ale každý z nich má svou paměť a jizvu jako důkaz. Dnes, když se náš svět opět fašizuje, jsou jedněmi z posledních svědků holocaustu. Žijí s dírou v hlavě jako s pečetí, znamením z minulosti.

Po shlédnutí se zeptejte: *V traileru vystupoval také původní český Rom Arnošt Vintr, jednalo se o muže, který ukazoval, že má na hlavě dosud jizvu (a mluvil jako jediný česky). Jakého tvaru je jizva? Kdo mu ji udělal a proč? Mělo jí i více dětí? Jakých a proč?*

Nyní si přečtěte příběh pana Vintera, rozdělený do třech období: před válku, válka a po válce.

Text můžete číst společně nebo každý zvlášť.

Dejte každému pracovní list složený ze čtyř sloupců. Do prvních dvou sloupců budou studenti zapisovat fakta vypovídající o životním příběhu Arnošta Vintra. V druhém sloupci zapíšou informace vztahující se obecně na postavení Romů za druhé světové války. Do posledního sloupce zapíšou otázky, poznámky, cokoliv, co je zaujme. Třetí sloupec zůstane zatím prázdný.

Příklad:

Do prvního sloupce vypisujte pouze fakta.

Do prvního sloupce můžou zapsat např. *pochází z českých Romů, směrem k Sinti –gačkane Rom* nebo *měli malý domek v Kyšicích u Kladna.*

Do druhého sloupce patří informace jako např*. Romové v Čechách byli posílání do koncentračního tábora v Letech u Písku.*

Do třetího si napíšete vaše otázky či komentáře, např.: *Skutečně byli posílané do koncentračního tábora malé dítě/ batolata?*

Můžete tímto způsobem pracovat pouze s částí válka nebo s celým textem. Celý text pochopitelně vyžaduje delší časovou dotaci.

Společně si představte fakta osobní i historické povahy: sloupce 1 a 2.

Poté vyzvěte studenty, aby na internetu pokusili dohledat informace, které se objevili zejména v sloupci 2: například informace o Letech u Písku, transportech do Osvětimi atp. Vyzvěte je, ať související a potvrzující informace historické povahy dopíšou do sloupce tři.

Poté si společně přečtěte komentáře a otázky ve sloupci čtyři. Pokuste na ně nalézt společnou odpověď, popřípadě využijte internet k jejich dohledání.

Vraťte se nakonec ještě jednou k úvodnímu traileru Díra v hlavě.

Co o tomto zranění/ poškození vypráví pan Vintr? Kdo mu ho způsobil a proč? Kolik mu asi bylo let? Jaké emoce to ve vás vyvolává?

Před válkou žilo v českých zemích asi 9000 až 10000 Romů. Co se s nimi stalo? Věděli byste, kolik jich přežilo válku?